

Alva

Op 1 april verloos Alva zijn bril

'Op 1 april verloor Alva zijn bril.' Een uitdrukking die je misschien wel eens hebt gehoord. Het gaat over de dag waarop de watergeuzen het stadje Den Briel innamen, op 1 april 1572. Alva verloor dus niet zijn bril, maar Den Briel.

Koning Filips II

Nederland bestond in die tijd uit 17 provincies. De koning van Spanje en de heer der Nederlanden was Filips II. Hij wilde dat iedereen in zijn rijk katholiek zou zijn. Maar niet iedereen wilde dat.

Sommige Nederlanders hingen juist het nieuwe geloof aan, het protestantisme. Daarom kwamen zij in opstand tegen de koning.

Onrust in de Nederlanden

De onrust werd steeds heviger. In 1567 besloot koning Filips II om hertog Alva en een leger naar de Nederlanden te sturen.

Alva moest de onrust de kop in drukken. Sommige Nederlanders vluchtten daarom naar zee en sloten zich aan bij de watergeuzen.

De watergeuzen

De watergeuzen waren een soort piraten. Zij plunderden schepen, vielen kustplaatsen aan, en hielden soms ook strooptochten op het land. Later gingen de watergeuzen helpen bij de Opstand tegen de Spanjaarden.

Deze Opstand werd geleid door prins Willem van Oranje, een belangrijk edelman en stadhouder (dat was de vervanger van koning Filips II in een gebied) van de provincies Holland, Zeeland en Utrecht.

Den Briel

Op een dag kwam de vloot van de watergeuzen toevallig door de wind voor de kust van Den Briel terecht.

Zij kregen direct bezoek van de veerman van Den Briel, Jan Pietersz Koppelstok. Die vertelde aan Lumey, de admiraal van de vloot, dat de Spanjaarden juist uit Den Briel vertrokken waren, omdat zij elders in Nederland de onrust moesten bestrijden.

Wat een kans! Lumey stuurde Koppelstok naar het stadsbestuur. Die moest daar vertellen dat de watergeuzen voor de kust lagen. En hij zei erbij dat ze wel met vijfduizend man waren.

Dat laatste wist Koppelstok helemaal niet zeker, hij verzon maar wat. Maar het stadsbestuur was hier zo van onder de indruk dat ze met Lumey wilde onderhandelen.

Inname van Den Briel

Lumey stond inmiddels met 1100 man voor de Noordpoort en eiste de stad op in naam van de prins van Oranje. Binnen de muren van de stad brak onmiddellijk paniek uit en veel mensen vluchtten de stad uit via de Zuidpoort.

Toen Lumey dit ontdekte, stuurde hij alsnog soldaten naar de Zuidpoort en liet hij de Noordpoort in brand steken. De mannen beukten met een mast tegen de poort en drongen de stad binnen. En daar bleven ze.

De inname van Den Briel door de watergeuzen

De watergeuzen haalden de Spaanse vlag neer en hesen de prinsenvlag van Oranje. Den Briel was de eerste stad in de Nederlanden die zich tegen koning Filips II verklaarde. Daarna volgden vele andere steden.

Wist je dat?

- De 1-aprilgrappen hebben niks te maken met de inname van Den Briel door de watergeuzen. Heel lang geleden was 1 april de dag dat het nieuwe jaar begon. Toen dat veranderde, omdat we een andere kalender kregen (de Gregoriaanse kalender), werd 1 januari nieuwjaarsdag. Maar sommige mensen bleven toch 1 april als nieuwjaarsdag vieren. Dit vonden andere mensen weer gek en zij maakten daar grappen over. Ze stuurden malle geschenken en gekke boodschappen. En zo is 1 april de dag geworden waarop je grappen mag maken.
- In Nederland noemen we 1 april gewoon 1 april, maar in het buitenland hebben ze speciale namen. In Vlaanderen heet 1 april Verzenderkensdag. In Duitsland is het Narrentag. En in Engeland noemen ze het April Fools Day of All Fools Day. Net als in Amerika.
- Elk jaar reikt de stichting Geuzenverzet 1940-1945 de Geuzenpenning uit. Zo hebben Amnesty International en de Anne Frank Stichting al ooit de Geuzenpenning gekregen. In 2002 ging de Geuzenpenning naar de Pakistaanse advocate Asma Jahangir. Zij zet zich in voor de rechten van de vrouw.
- Er zijn veel liedjes over de geuzen. De bekendste is het Wilhelmus. Dit geuzenlied is waarschijnlijk geschreven tussen 1568 en 1572, maar het is pas sinds 1932 het officiële volkslied van Nederland.

Elk jaar is het op 1 april groot feest in Brielle (zo heet Den Briel nu). Dan wordt de inname door de watergeuzen helemaal nagespeeld door inwoners van Brielle. De hele stad staat dan in het teken van de inname. Zo kun je bijvoorbeeld op die dag geuzenbollen krijgen, een soort moorkoppen, maar dan oranje.